

Ya?lanmaya Yönelik Anksiyete Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?lanmaya Yönelik Anksiyete Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33002>

Özet

Yaşlanmaya Yönelik Anksiyete Ölçeği (YAYÖ) (Orijinal adı: The Anxiety About Aging Scale - TAAS), bireylerin yaşlanma sürecine dair kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu Işıl Kalaycı tarafından 2021 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu uyarılma çalışması, özellikle **Türk menopozal kadınlar** üzerinde yapılmış olup, ölçeğin kültürel geçerliliğini ve güvenilirliğini ortaya koymuştur. Ölçek, yaşlanmanın getirebileceği fiziksel, psikolojik ve sosyal değişikliklere yönelik endişeleri çok boyutlu bir şekilde değerlendirmektedir.

Ölçek, toplamda 16 maddeden ve dört farklı alt boyuttan oluşmaktadır. YAYÖ, katılımcıların yaşlanma ile ilgili düşünce ve duyguların 5'li Likert Ölçeği tipinde derecelendirmesine olanak tanır. Elde edilen yüksek puanlar, bireyin yaşlanma sürecine karşı duyduğu kaygı seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Yaşlanma kaygısı, Yaşlanmaya Yönelik Anksiyete, psikometrik araç, ölçek uyarılması, menopoz, psikoloji, sosyal çalışma.

Yazarlar

Işıl Kalaycı (Türkçe adaptasyon yazarı).

Amaç

Yaşlanmaya Yönelik Anksiyete Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin yaşlanma süreciyle ilgili kaygıların bilişsel, duygusal ve davranışsal kaygı tepkilerini sistematik olarak ölçmektir. Bu kaygılar genellikle fiziksel görünümde değişiklikler, sağlık sorunları, sosyal rol kaybı veya ölüm korkusu gibi alanlarda yoğunlaşır.

Ölçeğin Türkçe uyarılması, özellikle **Türk kültürü** bağlamında yaşlanma kaygısının yaygınlığını ve şiddetini belirlemek ve bu alanda yapılacak araştırmalara standart bir ölçüm aracı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu sayede klinisyenler ve araştırmacılar, yaşlanma kaygısı yaşayan risk grupların daha doğru tespit edebilmektedir.

Yapı

Yaşlanmaya Yönelik Anksiyete Ölçeği, yaşlanma kaygısının dört ana alt boyutta inceleyen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, toplam 16 maddeden oluşur ve bu maddeler yaşlanmanın farklı yönlerine odaklanarak kaygının spesifik kaynaklarını belirlemeye yardımcı olur.

Dört alt boyut, genellikle yaşlanmanın temel endişe alanlarını kapsamaktadır:

Fiziksel Görünüm Kaygısı (Yaşlanmanın bedensel etkilerine yönelik endişe).

Sağlık Kaygısı (Hastalık veya bulaşıcı korkusu).

Sosyal Kayıp Kaygısı (Sosyal rollerin, statünün veya ilişkilerin kaybına yönelik endişe).

Ölüm ve Varoluşsal Kaygı (Yaşlılık ve ölümün kaçınılmazlığına dair derin endişeler).

Geçerlik

Türkçe adaptasyon çalışmasında (Kalaycı, 2021), ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar, ölçeğin orijinal yapıya uygun olarak dört faktörlü yapıyı koruduğunu göstermiştir.

Geçerlik analizleri, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı başarıyla ölçtüğünü kanıtlamak için **faktör analizi** yöntemleri kullanılarak desteklenmiştir. Çeviri ve kültürel adaptasyon süreçleri, maddelerin Türk kültürü içinde anlam bütünlüğünü ve uygunluğunu sağlamak üzere titizlikle yürütülmüştür.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, ölçek maddelerinin iç tutarlılığını değerlendirir. Adaptasyon çalışmasında kullanılan iç tutarlılık katsayıları (genellikle Cronbach Alfa değeri), Yaşlanmaya Yönelik Anksiyete Ölçeği'nin yüksek düzeyde güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçeğin farklı maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmede birbirleriyle uyumlu çalıştığını ve dolayısıyla tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar vereceğini işaret etmektedir. Bu sonuçlar, YAYÖ'nün klinik ve araştırma ortamlarında güvenle kullanılabilirliğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türkçe formunun yapı geçerliğini incelemek üzere yürütülen faktör analizi, 16 maddenin dört alt boyuta ayrıldığını doğrulamıştır. Bu dört faktörlü yapı, yaşlanmaya yönelik anksiyetenin çok boyutlu doğasını yansıtmaktadır ve orijinal ölçeğin teorik çerçevesiyle uyumludur.

Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri, ölçek maddelerinin ilgili alt boyutlara yüklenimlerinin güçlü olduğunu ve faktörler arasındaki ilişkilerin beklenen düzeyde olduğunu göstermiştir. Bu analitik sonuçlar, ölçeğin Türk örneğinde sağlam bir psikometrik yapıya sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kendi kendine raporlama ölçeği

Maddeler ve Alt Boyutlar: 4 alt boyut ve 16 madde

Derecelendirme: 5'li Likert ölçek tipinde derecelendirme kullanılmaktadır:

Kesinlikle Katılmıyorum

Katılmıyorum

Kararsızım

Katılıyorum

Kesinlikle Katılıyorum

Mevcut Diller: Türkçe (Adaptasyon), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Yetişkinler, özellikle kadınlar (Adaptasyon çalışması menopozal kadınlar üzerinde yapılmıştır).

Yaş Grubu: Orta yetişkinlik ve ileri yetişkinlik.

Popülasyon Detayları: Türkçe adaptasyon çalışması, **Türk menopozal kadınlar** örnekleminde yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Katılımcılardan, yaşlanmaya dair her bir maddeye ne ölçüde katılımları belirtmeleri istenir. Puanlama, maddelerin içeriğine göre genellikle ters veya düz yönde yapılır ve toplam puan yaşlanma kaygısı düzeyini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik ölçme, yaşlılık, gerontoloji, psikometri, kaygı, faktör yapısı, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: İsmail Kalaycı

Yazar ORCID Tanımlama: Sağlanan kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: isilkalayci@sdu.edu.tr

Yazınma Adresi: Süleyman Demirel Üniversitesi (Adaptasyon çalışması sırasında ilgili kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin adaptasyon çalışması 2021 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için orijinal geliştiricinin ve adaptasyon yazarının etik ve telif hakları çerçevesinde izinlerinin alınması gerekebilir. Ticari olmayan akademik kullanımlar için izin şartları ilgili yazar ile iletişime geçilerek belirlenmelidir.

Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışmasına ait orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [yaslanmaya-yonelik-anksiyete-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2021/05/yaslanmaya-yonelik-anksiyete-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Ölçeğin Türkçe adaptasyonuna ilişkin temel referans aşağıdadır:

Kalaycı, I. (2021). The Anxiety About Aging Scale: A validity and reliability study with Turkish menopausal women. *Turkish Studies-Social*, 16(5), 1785-1798. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.52527>

Makalenin tam metnine erişim linki: [turkishstudies.net](https://www.turkishstudies.net)

Yaşlanmaya Yönelik Anksiyete Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek, toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen referans makaleye başvurunuz.